

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАТВЕРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай працы
і адукацыйных інавацыях
_____ В. І. Чупрыс
_____ 2019 г.
Рэгістрацыйны № ВД - 6535 /вуч.

**ПРАБЛЕМЫ НАВУЧАННЯ РЫТОРЫЦЫ
ЯК МАЙСТЭРСТВУ ЭФЕКТЫўНАЙ КАМУНІКАЦЫІ
(метадычны аспект)**

**Вучэбная праграма ўстанавы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:**

1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках),
1-21 05 02-04 Руская філалогія (руская мова як замежная)

2019 г.

Вучэбная праграма складзена на аснове АСВА 1-21 05 01-2013, АСВА 1-21 05 02-2013 і вучэбных планаў УВА D-21-079/ вуч., D-21-080/ вуч., D-21-081/ вуч., № D 21-071/вуч. ад 30.05.2013 г.

СКЛАДАЛЬНІК:

Таяноўская І. У., загадчык кафедры рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТ:

Акушэвіч А. А., метадыст упраўлення вучэбна-метадычнай работы Дзяржаўнай установы адукацыі «Акадэмія паслядыпломнай адукацыі»

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (пратакол № 10 ад 23 мая 2018 г.);
Навукова-метадычным саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (пратакол № 7 ад 13 ліпеня 2018 г.)

Заг.кафедры
рыторыкі і методыкі
выкладання мовы і літаратуры
Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
кандыдат педагагічных навук, дацэнт

І.У.Таяноўская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Сучаснае філалагічнае і педагагічнае пазнанне імкнецца быць усё больш і больш звернутым да канкрэтнага чалавека і яго патрэб, антрапацэнтрычным, асобна арыентаваным. Для станаўлення і развіцця асобы, яе сацыяльнага самасцвярджэння і прызнання неаспрэчную ролю адыгрывае нязмушанае, адмысловае валоданне словам, якое не толькі фармулюе, але і фарміруе думку, канцэнтруе і накіроўвае валявую энергію, робіць высакароднейшымі пачуцці і душу. У межах усяго грамадства ў цэлым з гэтым звязана арганізацыя дыялогу інтэлектуальна адкрытых, творчых індывідуальнасцей, здольных да канструктыўнага суразмоўніцтва і супрацоўніцтва. Дасягненню акрэсленых магчымасцей спрыяе засваенне класічнай і зноў уплывовай навукі і мастацтва – рыторыкі, у чым і бачыцца **актуальнасць** праблематыкі дадзенага спецсемінара.

Навуковая навізна даследаванняў, якія здзяйсняюцца ў праблемным полі семінара, звязваецца ў першую чаргу з узбагачэннем сістэмных, шматбаковых і нюансаваных уяўленняў аб пэўных відах маўленчых уменняў і выказванняў, аб арыенцірах і арсенале прыёмаў рытарычнага навучання, што могуць быць пакладзены ў аснову інтэлектуальна-камунікатыўнага ўдасканалення асобы.

Практычная каштоўнасць навуковага пошуку семінарыстаў з усёй відавочнасцю абумоўлена яго прыкладной накіраванасцю, шырокім дыяпазінам выкарыстання рыторыка-метадычных распрацовак, парад, практыкаванняў, інтэлектуальных гульняў і камунікатыўных трэнінгаў, логіка-структурных схем і яркіх маўленчых ілюстрацый у розных звёнах адукацыйнай сістэмы – ад пачатку сярэдняй школы да постдыпломнага павышэння кваліфікацыі сталых прафесіяналаў, а таксама ў працэсе самаадукацыі кожнага чалавека.

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны

Мэта вучэбнай дысцыпліны: узброіць студэнтаў як веданнем, так і ўменнямі дзейснага выкарыстання базавых паняццяў і ідэй *рытарычнай адукацыі*, яе эфектыўных і рацыянальных метадаў і прыёмаў, а таксама стратэгіяй і тактыкай арганізацыі *рыторыка-метадычных даследаванняў*, што дазволіць павысіць адначасова і *рытарычную*, і *метадычную* кампетэнтнасць навучэнцаў.

Задачи вучэбнай дысцыпліны зводзяцца да таго, каб дапамагчы кожнаму студэнту:

1. Паглыбіць усведамленне значнасці рытарычнай адукацыі для камунікатыўнага і агульнага развіцця асобы, раскрыцця яе інтэлектуальнага і творчага патэнцыялу.
2. Вызначыць асобныя перспектыўныя напрамкі і прыёмы ў класічнай рытарычнай адукацыі і тым самым – падтрымаць пераемнасць традыцый рытарычнага выкладання.
3. Асэнсаваць агульныя асновы сучаснай сістэмы рытарычнай падрыхтоўкі ў Беларусі ў кантэксце сваасаблівай пабудовы філалагічнай адукацыі, усвядоміць ключавыя прынцыпы, метады і прыёмы навучання рыторыцы.

4. Стварыць уяўленне аб найбольш прадуктыўных метадах у даследаванні пытанняў выкладання рыторыкі, працэдурах збору, інтэрпрэтацыі і абагульнення фактычных звестак, спосабах адлюстравання вынікаў даследчай працы.
5. Сфарміраваць паняцце аб крытэрыях вызначэння відаў і падвідаў тэкстаў, найбольш перспектыўных для арганізацыі маўленчага развіцця навучэнца, аб тыпалогіях і параметрах іх цэласнай метадычнай характарыстыкі.
6. Тэарэтычна распрацаваць і практычна апрабаваць інавацыйную паслядоўнасць заданняў для станаўлення пэўнай групы маўленчых уменняў, падабраць адпаведны дыдактычны матэрыял, аб'ектыўна ацаніць эфектыўнасць уласных метадычных прапаноў.

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста з вышэйшай адукацыяй.

Вучэбная дысцыпліна адносіцца да цыклу дысцыплін спецыялізацыі.

Сувязі з іншымі навучальнымі дысцыплінамі, уключаючы навучальныя дысцыпліны кампанента ўстанова вышэйшай адукацыі, дысцыпліны спецыялізацыі і інш.

Пры стварэнні вучэбнай праграмы ўлічаны зместава значныя сувязі з іншымі дысцыплінамі вучэбнага плана, у прыватнасці – дысцыплінамі “Тэорыя літаратуры”, “Сучасная беларуская мова”, “Педагогіка” і інш.

Патрабаванні да кампетэнцый

Засваенне вучэбнай дысцыпліны павінна забяспечыць развіццё наступных акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый:

Акадэмічныя кампетэнцыі:

- АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.
- АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.
- АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.
- АК-4. Умець працаваць самастойна.
- АК-5. Быць здольным прадукцыраваць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).
- АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры рашэнні праблем.
- АК-7. Мець навыкі, звязаныя з выкарыстаннем тэхнічных прыстасаванняў, кіраваннем інфармацыяй і працай з камп'ютарам.
- АК-8. Мець уменні вуснай і пісьмовай камунікацыі.
- АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця;

сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

- САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.
- САК-2. Быць здольным да сацыяльных кантактаў.
- САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовых камунікацый.
- САК-6. Умець працаваць у калектыве.

прафесійныя кампетэнцыі:

ПК-1. Планаваць, арганізоўваць і весці педагагічную (вучэбную, метадычную, выхаваўчую) дзейнасць.

ПК-2. Выкарыстоўваць розныя тэхналогіі навучання мове.

ПК-4. Ажыццяўляць маніторынг адукацыйнага працэсу, дыягностыку вучэбных і выхаваўчых вынікаў.

ПК-7. Выкарыстоўваць у працы сучасныя камп'ютарныя метады збору, апрацоўкі і захавання інфармацыі.

ПК-10. Карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай на беларускай, рускай і замежных мовах.

ПК-14. Выкарыстоўваць у сваёй дзейнасці ўменні педагагічных (дзелавых) кантактаў.

ПК-15. Узаемадзейнічаць са спецыялістамі сумежных спецыяльнасцей.

ПК-17. Рыхтаваць даклады, матэрыялы для прэзентацый і кіраваць імі.

ПК-18. Выкарыстоўваць сучасныя сродкі тэле-і інтэрнэткамунікацый.

ПК-20. Ажыццяўляць пошук, сістэматызацыю і аналіз інфармацыі па перспектывах развіцця галіны, інавацыйных тэхналогіях, праектах і рашэннях.

ПК-24. Аваалодваць інавацыйнымі адукацыйнымі тэхналогіямі і ўкараняць іх у навучальны працэс.

У выніку засваення вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен **ведаць**:

- гістарычныя тэндэнцыі і сучасныя падыходы да арганізацыі рытарычнага развіцця навучэнцаў, спецыфікі яго зместу і структуры;

- прынцыпы адбору відаў тэкстаў для асноўнай і дадатковай навучальнай працы;

- метады і прыёмы навучання розным відам выказванняў;

- магчымыя формы правядзення пазакласнай і пазааўдыторнай працы рытарычнай накіраванасці.

умець:

- улічваць гістарычныя традыцыі выкладання рыторыкі пры сучасным мадэляванні педагагічнага працэсу;

- ажыццяўляць сістэмны і параўнальны аналіз разнавіднасцей тэкстаў;

- абавірацца на вучэбныя праграмы, дапаможнікі, іншыя кампаненты ВМК па мове ў мэтах выяўлення ў іх рыторыка-камунікацыйнай кампаненты, планавання і выканання дзейнасці па маўленчым развіцці навучэнцаў;

валодаць здольнасцямі:

- прадумваць паслядоўнасць і спосабы работы над камунікацыйна-рытарычным матэрыялам, рабіць асэнсаваны і абгрунтаваны выбар метадаў і прыёмаў навучання;

- арганізоўваць і праводзіць вучэбна-метадычную дзейнасць у галіне развіцця маўлення навучэнцаў, актуалізоўваць іх апорныя веды;

- вызначаць і папярэджваць тыповыя недагляды ў стварэнні пэўнага віду выказванняў;

● ацэньваць ход і вынікі камунікацыйна-рытарычнай падрыхтоўкі навучэнцаў, распрацоўваць элементарныя творчыя і кантрольныя заданні, у тым ліку тэставага характару.

Структура вучэбнай дысцыпліны

Дысцыпліна можа вывучацца ў 3-м семестры.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Праблемы навучання рыторыцы як маўленчаму майстэрству” адведзена:

– для вочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі – 54 гадзіны, у тым ліку 34 аўдыторныя гадзіны, з іх: практычныя заняткі – 30 гадзін, кіруемая самастойная праца – 4 гадзіны.

Працаёмістасць вучэбнай дысцыпліны складае 1,5 заліковыя адзінкі.

Форма бягучай атэстацыі – залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. АГУЛЬНЫЯ ПЫТАННІ ВЫКЛАДАННЯ РЫТОРЫКІ

Тэма 1. УВОДЗІНЫ Ё РЫТОРЫКА-МЕТАДЫЧНУЮ ПРАБЛЕМАТЫКУ: ЗНАЧЭННЕ І МЕСЦА РЫТОРЫКІ Ё СІСТЭМЕ ФІЛАЛАГІЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Пазнавальнае значэнне рытарычнай падрыхтоўкі. Рыторыка як інтэгральная сістэма ведаў аб стварэнні і ўвасабленні тэкстаў у працэсе публічнай камунікацыі. Развіццёвае значэнне навучання рыторыцы. Умацаванне памяці, станаўленне логіка-аналітычнага і вобразна-асацыятыўнага мыслення, раскрыццё творчых здольнасцей пры падрыхтоўцы і выкананні прамовы. Выхаваўчае значэнне рытарычнай адукацыі. Фарміраванне этасу прамойцы як неад'емная частка пераканання. Рыторыка і культура маўленчых паводзін, майстэрства пазбягання і вырашэння канфліктаў. Міжпрадметныя сувязі рыторыкі; унутрыфілалагічнае і агульнагуманітарнае кола іх распаўсюджвання.

Абмеркаванне артыкулаў “за” і “супраць” навучання рыторыцы (В. Р. Бялінскі, А. П. Чэхаў і інш.).

Тэма 2. СЦІСЛЫ ЭКСКУРС У ГІСТОРЫЮ ВЫКЛАДАННЯ РЫТОРЫКІ: АНТЫЧНЫ ПЕРЫЯД У СТАНАЎЛЕННІ РЫТАРЫЧНАЙ АДУКАЦЫІ

Сафісты як настаўнікі філасофіі, логікі і рыторыкі. Дзвудзінства пераканання і абвяржэння ў сафістычных слоўных практыкаваннях. Рытарычная школа Ісакрата. Прэстыжнасць і шматмэтавая накіраванасць рытарычнай падрыхтоўкі. Агульная адукацыя слухачоў і разуменне школы як “рытарычнага ўніверсітэта”. Імкненне да індывідуалізацыі навучання. Выкладанне рыторыкі Арыстоцелем. Навучанне рыторыцы ў школе Платона і ў ліцэі (першы і другі афінскія перыяды). Адлюстраванне ў прапанаваных рэкамендацыях рытарычнага ідэалу знакамітага філосафа. Складаныя часткі прамойніцкага майстэрства паводле Цыцэрона (прыродныя здольнасці, рытарычнае навучанне і прамойніцкая практыка). Вобраз прамойцы – чалавека высокай культуры. Трактат Квінціліяна “Аб навучанні прамойцы”. Эстэтычны крытэрыі “залатой сярэдзіны”. Назіранне, роздум, практыкаванне і перайманне – шляхі да маўленчага ўдасканалення асобы. Дэкламацыя і чытанне класікаў як метады рытарычнага навучання. Роля красамоўства ў выхаванні высокай маральнасці.

Выкарыстанне прыёмаў старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх выкладчыкаў рыторыкі ў наш час.

Тэма 3. УСХОДНЕСЛАВЯНСКІЯ ТРАДЫЦЫІ ВЫКЛАДАННЯ РЫТОРЫКІ (XVII–XIX СТ.)

Рыторыка ў Славяна-грэка-лацінскай і Кіева-Магілянскай акадэміях. Навучанне рыторыцы ў Слуцкім ліцэі. Практыка правядзення дыспутацый на духоўна-рэлігійныя тэмы. Шырыня ахопу і своеасаблівасць падачы матэрыялу ў “Слуцкім кампендыуме”. Трансфармацыя і імітацыя як універсальныя прыёмы навучання рыторыцы. Расійскія падручнікі па рыторыцы. “Агульная рыторыка” і “Прыватная рыторыка” М. Ф. Кашанскага. Праблема маральнай ацэнкі рытарычных твораў для вывучэння. Праца з тэзісам выказвання – “азбука красамоўства” (прыёмы перафразавання і распаўсюджвання). Чытанне як спосаб рытарычнага навучання; аналітычны і эстэтычны віды ўспрымання. “Курс рускай славеснасці” К. П. Зелянецкага. Разнастайнасць акрэсленых спосабаў выкладу (традыцыйны маналагічны, дыялагічны, эпісталярны) і відаў рытарычных практыкаванняў (пераказы, скарачэнні, пераклады, водгукі і інш.).

Выкарыстанне прыёмаў усходнеславянскіх выкладчыкаў рыторыкі XVII–XIX ст. у наш час.

Тэма 4. СУЧАСНЫ СТАН ВЫКЛАДАННЯ РЫТОРЫКІ: АГУЛЬНАЯ СІСТЭМА ЛІНГВАРЫТАРЫЧНАЙ ПАДРЫХТОЎКІ

Рытарычная прапедэўтыка ў школе. Асаблівая значнасць дынамікі ў змене відаў занятасці, гульнёвых формаў працы і звароту да паўсядзённага вопыту зносінаў на ранніх этапах навучання. Паступовае ўзбагачэнне складу і зместу засвоеных паняццяў тэорыі маўлення. Факультатывныя заняткі рытарычнай накіраванасці ў сярэднім звяне навучання. Рыторыка ў старшых класах. Актualізацыя рытарычнай праблематыкі пры вывучэнні раздзелаў “Маўленне”, “Функцыянальная стылістыка”. Комплексны падыход да ўдасканалення маўленчай дзейнасці і яго становячая роля ў фарміраванні рыторыка-камунікацыйных уменняў навучэнцаў. Курс рыторыкі на ўзроўні вышэйшай школы. Рыторыка як традыцыйны кампанент адукацыі ў класічным універсітэце. Рытарычнае развіццё асобы ў складзе прафесійна-педагагічнага станаўлення спецыяліста. Умацаванне здольнасці будучага педагога да маўленчага лідэрства; прадухіленне праяў маўленчай агрэсіі. Рытарычная падрыхтоўка ў структуры паслядыпломнададатковай адукацыі, у тым ліку апавышэння кваліфікацыі выкладчыкаў і настаўнікаў. Раскрыццё камунікацыйнага і творчага патэнцыялу педагога ў разнастайных прафесійна значных формах выказванняў.

Аналіз вучэбных праграм і дапаможнікаў з мэтай выяўлення элементаў рытарычнай падрыхтоўкі.

Параўнальны аналіз розных вучэбных праграм з рытарычнай кампанентай.

Характарыстыка сучасных падручнікаў і дапаможнікаў па рыторыцы.

Тэма 5. ПРЫНЦЫПЫ І МЕТАДЫ НАВУЧАННЯ РЫТОРЫЦЫ

Агульнадыдактычныя прынцыпы ў дачыненні да навучання рыторыцы. Рэалізацыя прынцыпаў навуковасці, праблемнасці, даступнасці, нагляднасці,

сістэматычнасці і паслядоўнасці, пераемнасці і перспектыўнасці, актыўнасці і свядомасці, калектыўнасці, індывідуалізацыі, матывацыі, сувязі з жыццём, развіццёвага навучання, выхаваўчага навучання і г. д. у рытарычным выкладанні. Спецыфічныя прынцыпы развіцця маўлення і навучання рыторыцы. Прынцыпы сітуацыйнай арыентацыі; цэласнасці і ўзаемаабумоўленасці развіцця маўлення і мыслення навучэнцаў; актыўнай камунікацыі; сувязі работы па развіццю маўлення з вывучэннем усіх раздзелаў курсаў мовы і літаратуры; узаемасувязі ў развіцці вуснага і пісьмовага маўлення і інш. Класіфікацыя метадаў навучання рыторыцы. Камунікатыўна-пазнавальныя (тлумачальныя і эўрыстычныя) і камунікатыўна-практычныя метады. Метады кантролю ведаў, уменняў і навыкаў рытарычнага характару (вуснай, пісьмовай, графічнай, тэставай і іншых відаў праверкі).

Характарыстыка метадычных распрацовак з пункту гледжання рэалізацыі агульнадыдактычных і спецыфічных прынцыпаў ў навучанні рыторыцы.

Аналіз прыкладаў выкарыстання ў мэтах навучання рыторыцы пэўных метадаў і прыёмаў.

Складанне планаў і табліц як спосаб замацавання ведаў па рыторыцы.

Падрыхтоўка элементарных творчых і тэставых кантрольных заданняў па рытарычных тэмах.

Тэма 6. ПАЗАКЛАСНАЯ І ПАЗААЎДЫТОРНАЯ ПРАЦА РЫТАРЫЧНАЙ НАКІРАВАНАСЦІ

Роля пазакласнай і пазааўдыторнай працы прадметнага кірунку ў фарміраванні і ўзмацненні пазнавальнай зацікаўленасці, у пашырэнні філалагічнага кругагляду і развіцці здольнасцей навучэнцаў. Магчымыя формы пазакласнай і пазааўдыторнай працы рытарычнай накіраванасці. Гурток юных прамоўцаў і рытарычны лекторый; вусны часопіс рытарычнай тэматыкі; школьны ці ўніверсітэцкі дыскусійны клуб; спаборніцкія формы (прамоўніцкія турніры, конкурсы скарагаворак, рытарычныя віктарыны і г. д.); рытарычныя святы, вечары, канцэрты і да т. п. Тэатр рытарычных мініяцюр. “Адкрыты мікрафон” як форма арганізацыі праблемнага абмеркавання. Стварэнне зборнікаў вучнёўскіх і студэнцкіх выступленняў, стэндаў, плакатаў і газет на тэмы культуры і мастацтва маўлення. Спецыфіка правядзення асобных формаў пазакласнай і пазааўдыторнай працы па рыторыцы. Рытарычнае развіццё школьнікаў і студэнтаў і падрыхтоўка да ўдзелу ў прадметных алімпіядах. Рытарычная праблематыка даследчых прац навучэнцаў і падрыхтоўка да выступленняў на навукова-даследчых канферэнцыях.

Распрацоўка сцэнарыя пазакласнага ці пазааўдыторнага мерапрыемства рытарычнай накіраванасці.

Тэма 7. УВОДЗІНЫ Ё МЕТАДАЛОГІЮ РЫТОРЫКА-МЕТАДЫЧНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ: МЕТАДЫ ДАСЛЕДАВАННЯ ПЫТАННЯЎ ВЫКЛАДАННЯ РЫТОРЫКІ

Метады навукова-тэарэтычнага ўзроўню. Аналіз рытарычнай, лінгвістычнай, логіка-філасофскай, псіхалага-педагагічнай, метадычнай літаратуры па праблеме; вывучэнне прадметных вучэбных праграм, падручнікаў і іншых кампанентаў вучэбна-метадычных комплексаў у аспекце даследавання; гіпатэтычнае мадэліраванне метадычных пабудов і інш. Метады навукова-эмпірычнага ўзроўню. Спецыяльна арганізаванае назіранне за ходам адукацыйнага працэсу; апытанне ў формах інтэрв'юіравання і анкетавання; метадычны эксперымент; статыстычная апрацоўка атрыманых звестак і інш. Віды эксперыменту па методыцы выкладання рытарычнага матэрыялу (канстатуючы, пошукавы, навучальны, кантрольны). Прынцып ураўноўвання эксперыментальных умоў. Фіксацыя эксперыментальных звестак. Якая інтэрпрэтацыя і колькасны аналіз вынікаў эксперыменту. Ацэнка істотнасці разыходжанняў паміж эксперыментальнымі паказчыкамі.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА

(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы, занятку	Назва раздзела, тэмы, занятку; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарыя заняткі)	лабараторныя заняткі (КСР)	самастойная праца	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Уводзіны ў рыторыка-метадычную праблематыку		4			
1.1.1.	Значэнне і месца рыторыкі ў сістэме філалагічнай адукацыі		2			Рэферыраванне арты- кулаў
1.1.2.	1. Пазнавальнае значэнне рытарычнай падрыхтоўкі 2. Развіццёвае значэнне рытарычнай адукацыі 3. Выхаваўчае значэнне рытарычнай падрыхтоўкі 4. Міжпрадметныя сувязі рыторыкі Абмеркаванне артыкулаў “за” і “супраць” навучання рыторыцы (В. Р. Бялінскі, А. П. Чэхаў і інш.).		2			
2.	Сціслы экскурс у гісторыю выкладання ры- торыкі		8			

1	2	3	4	5	6	7
2.1.	Антычны перыяд у станаўленні рытарычнай адукацыі 1. Сафісты як настаўнікі філасофіі, логікі і рыторыкі 2. Рытарычная школа Ісакрата 3. Выкладанне рыторыкі Арыстоцелем 4. Складаныя часткі прамоўніцкага майстэрства паводле Цыцэрона 5. Трактат “Аб навучанні прамоўцы” Квінціліяна Выкарыстанне прыёмаў старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх выкладчыкаў рыторыкі ў наш час		2 2			Тэсціраванне, у тым ліку на аснове выкарыстання самастойна складзеных студэнтамі тэставых заданняў
2.2.	Усходнеславянскія традыцыі выкладання рыторыкі (XVII–XIX ст.) 1. Навучанне рыторыцы ў Слуцкім ліцэі і іншых навучальных установах у пазначаны перыяд 2. Расійскія падручнікі па рыторыцы Выкарыстанне прыёмаў усходнеславянскіх выкладчыкаў рыторыкі XVII–XIX ст. у наш час		2 2			Кантрольныя творчыя заданні Падрыхтоўка практыкавання і ўзору выканання практыкавання, заснаваных на антычных і ўсходнеславянскіх традыцыях выкладання рыторыкі
3.	Сучасны стан выкладання рыторыкі		16	4		
3.1.	Агульная сістэма лінгварытарычнай падрыхтоўкі 1. Рытарычная накіраванасць навучання ў школе 2. Курс рыторыкі на ўзроўні вышэйшай адукацыі Аналіз вучэбных праграм і падручнікаў з мэтай накіраванага выяўлення элементаў рытарычнай падрыхтоўкі. Параўнальны аналіз розных вучэбных праграм з рытарычнай кампанентай. Характарыстыка сучасных падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў рытарычнай накіраванасці		4	КСР 2 (ДА)		Канспектаванне і агляд матэрыялу па асобным аспекце з праграм і дапаможнікаў; анатаванне аднаго з выданняў, з магчымым адлюстраваннем на адукацыйным партале; калёквіум (суразмоўніцтва)

1	2	3	4	5	6	9
3.2.	Прынцыпы і метады навучання матэрыялу рытарычнай накіраванасці 1. Агульнадыдактычныя прынцыпы ў дачыненні да навучання рыторыцы 2. Спецыфічныя прынцыпы навучання рыторыцы 3. Класіфікацыя метадаў навучання рыторыцы Аналіз фрагментаў метадычных распрацовак з пункту гледжання рэалізацыі агульнадыдактычных і спецыфічных прынцыпаў ў навучанні матэрыялу рытарычнай накіраванасці Аналіз прыкладаў выкарыстання ў мэтах навучання рыторыцы пэўных метадаў і прыёмаў Складанне планаў і табліц як спосаб замацавання ведаў рытарычнага характару Падрыхтоўка тэставых і творчых заданняў па адной з тэм рытарычнай накіраванасці		6	КСР 2 (ДА)		Рэцэнзаванне фрагментаў метадычных распрацовак; складанне канспекта фрагмента занятку, складанне плана/ табліцы па рытарычнаму матэрыялу; аналіз, выкананне і складанне тэставых і творчых заданняў (з магчымым адлюстраваннем на адукацыйным партале)
3.3.	Пазакласная і пазааўдыторная праца рытарычнай накіраванасці 1. Магчымыя формы пазакласнай і пазааўдыторнай працы рытарычнай накіраванасці 2. Спецыфіка правядзення асобных формаў пазакласнай і пазааўдыторнай працы па рыторыцы Распрацоўка фрагмента сцэнарыя пазакласнага/ пазааўдыторнага мерапрыемства рытарычнай накіраванасці		2			Выкананне творчага метадычнага праекта (складанне фрагмента сцэнарыя пазакласнага/ пазааўдыторнага мерапрыемства і пад.)

1	2	3	4	5	6	9
2	Уводзіны ў метадалогію рыторыка-метадычных даследаванняў		2			
2.1.	Метады даследавання пытанняў выкладання рыторыкі 1. Метады навукова-тэарэтычнага ўзроўню 2. Метады навукова-эмпірычнага ўзроўню 3. Віды эксперыменту па методыцы выкладання рытарычнага матэрыялу 4. Якая інтэрпрэтацыя і колькасная апрацоўка вынікаў эксперыменту Графічнае адлюстраванне статыстычных паказчыкаў эксперыменту		2			Складанне табліцы / схемы з адлюстраваннем эксперыментальных звестак; прэзентацыя
			30	4		

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Пералік асноўнай літаратуры

	СПІС ЛІТАРАТУРЫ	Год выдання
Асноўная		
	Учебно-методический комплекс по учебной дисциплине “Риторика”/ Л. А. Мурина [и др.]. – Электронная библиотека БГУ / elib.bsu.by. –	Дата доступа: 2014.
	<i>Станкевіч, А.А.</i> Рыторыка: падручнік для студэнтаў устаноў вышэйшай адукацыі па філалагічных спецыяльнасцях / А.А.Станкевіч. –	Мінск, 2016.
	Вучэб.праграмы для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання: Беларуская мова: V- XI кл. –	Мінск, 2018.
	<i>Булыка, А. М.</i> Красамоўства ў Беларусі: хрэстаматыя / А. М. Булыка, Л. М. Мінакова, А. А. Станкевіч. –	Мінск, 2002.
	<i>Мурина, Л.А.</i> Система риторической подготовки школьников на различных уровнях образования / Л. А. Мурина, И.В. Николаенко // Рус. яз. и лит. –	1997. – Вып. 8.
	<i>Мурина, Л.А.</i> Содержание риторической подготовки на различных ступенях национальной системы образования / Л. А. Мурина, И.В. Николаенко // Логика и риторика: Проблемы преподавания. –	Минск, 1998.
	<i>Нікалаенка, Г.І.</i> Азначэнне катэгорыі маўленчага жанру з лінгваметэдычных пазіцый / Г. І. Нікалаенка // Веснік Беларус. дзярж. ун-та. Сер. 4. –	2000.– № 1.
	Об ораторском искусстве: хрестоматия. –	М., 1973.
	Риторика: X-XI кл. // Программы средней общеобразовательной школы с русским языком обучения: рус. яз.: IV-XI кл. –	Минск, 2001.
	Риторика: курс лекций / Л.А.Мурина, Т.В.Игнатович, Т.В.Мальцевич, И.В.Таяновская [и др.] –	Минск, 2003.
Пералік дадатковай літаратуры		
	<i>Сидорович, З. С.</i> Педагогическая риторика: учебно-методическое пособие для студентов педагогических специальностей учреждений высшего образования / З. З. Сидорович. -	Гродно, 2016.
	<i>Аннушкин, В. И.</i> История русской риторики: хрестоматия / В. И. Аннушкин. –	М., 1998.
	<i>Бахтин, М.М.</i> Проблема речевых жанров / М. М. Бахтин // Бахтин, М.М. Литературно-критические статьи. –	М., 1986.
	<i>Вагапова, Д. Х.</i> Риторика в интеллектуальных играх и тренингах / Д. Х. Вагапова. – 2-е изд. –	М., 2001.
	<i>Виноградов, В.В.</i> Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика / В. В. Виноградов // Виноградов, В.В. Проблемы русской стилистики. –	М., 1981.

	<i>Виньков, Ю.В.</i> Программа курса “Риторика” для двухгодичного обучения / Ю. В. Виньков // Риторика: специализир. проблемный журнал. –	1995.– №1.
	<i>Граудина, Л. К.</i> Русская риторика / Л. К. Граудина, Г. И. Кочеткова. –	М., 2001.
	<i>Иванова, С.Ф.</i> Экспериментальная программа по риторике / С. Ф. Иванова // Риторика: специализир. проблемный журнал. –	1995.– №1.
	<i>Кузнецова, Т.И.</i> Ораторское искусство в Древнем Риме / Т. И. Кузнецова, И. П. Стрельникова. –	М., 1976.
	<i>Ладыженская, Т. А.</i> Уроки риторики в школе: кн. для учителя / Т. А. Ладыженская, Н. В. Ладыженская. –	М., 2002.
	<i>Лаўрэль, Я.М.</i> Водгук на паэтычны твор/Я. М.Лаўрэль // Пытанні тэорыі і практыкі навучання роднай мове: зб. навук.-метада. матэрыялаў. –	Мінск, 2002.
	<i>Матвеева, Т.В.</i> Риторика в школе и дома (эксперим. программа) / Т. В. Матвеева // Риторика: специализир. проблемный журнал. –	1995.– №2.
	<i>Міхневіч, А. Я.</i> Номо Loquens – чалавек, які гаворыць (пра некаторыя рысы сучаснай рыторыкі) / А. Я. Міхневіч // Родн. слова. –	1996. – № 9.
	<i>Мурына, Л. А.</i> Рыторыка / Л. А. Мурына. –	Мінск, 1998.
	<i>Мячкоўская, Н. Б.</i> Рыторыка ў культурах усходніх і заходніх славян / Н. Б. Мячкоўская. –	Мінск, 1993.
	<i>Николаенко, Г. И.</i> Теоретико-методические основы обучения жанрам речи на уроках русского языка в средней школе / Г. И. Николаенко. –	Минск, 2001.
	<i>Озерова, Н.Г.</i> Программа по риторике и ораторскому мастерству (проект) /Н. Г. Озерова, Г.В. Маклакова // Рус.яз. и лит. в сред. учеб. заведениях УССР. –	1991.– №8.
	<i>Пичугов, Ю.С.</i> Программа курса “Риторика” для X-х кл. (по выбору учащихся) / Ю. С. Пичугов // Рус. яз. в shk. –	1993.– №2.
	<i>Протчанка, В. У.</i> Актуальныя праблемы тэорыі і практыкі навучання беларускай мове / В. У. Протчанка. –	Мінск, 2001.
	Риторика: 8–9 кл.: учеб. пособие для общеобразоват. shk. / под ред. Т. А. Ладыженской. –	М., 2002.
	<i>Стратий, Я. М.</i> Описание курсов философии и риторики профессоров Киево-Могилянской академии / Я. М. Стратий. –	Киев, 1982.
	<i>Шатраўка, Н. С.</i> Рытарычная культура выкладчыка як складаная частка прафесіянальнай падрыхтоўкі / Н. С. Шатраўка // Чалавек. Культура. Педагогіка. –	Мінск, 1999.
	Школьная риторика: 5–7 кл.: учеб.пособия для общеобразоват.shk. / под ред. Т. А. Ладыженской. –	М., 2002.

Прыкладны пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі і методыка фарміравання выніковай ацэнкі¹

Да ліку рэкамендаваных прыкладных формаў належаць:

- Рэферыраванне артыкулаў.
- Тэсціраванне, у тым ліку на аснове выкарыстання самастойна складзеных студэнтамі тэставых заданняў.
- Кантрольныя творчыя заданні. Падрыхтоўка практыкавання і ўзору выканання практыкавання, заснаваных на антычных і ўсходнеславянскіх традыцыях выкладання рыторыкі.
- Канспектаванне і агляд матэрыялу па асобным аспекце з праграм і дапаможнікаў; анатаванне аднаго з выданняў; калёквіум (суразмоўніцтва).
- Рэцэнзаванне фрагментаў матадычных распрацовак; складанне канспекта фрагмента занятку, складанне плана/ табліцы па рытарычнаму матэрыялу; аналіз і складанне творчых заданняў.
- Выкананне творчага метадычнага праекта (складанне фрагмента сцэнарыя па-закласнага/ / пазааўдыторнага мерапрыемства і пад.).
- Складанне табліцы /схемы з адлюстраваннем эксперыментальных звестак; прэзентацыя і інш.

Прыкладны пералік заданняў для кіруемай самастойнай работы студэнтаў

КСР № 1. “Агульная сістэма лінгварытарычнай падрыхтоўкі” (2 гадз.).

- **«Коротка і выразна».** Анатацыю называюць «візітнай карткай» выдання.
 1. Складзіце такую «візітную картку» для выдання рытарычнай тэматыкі. Прадумайце, ад якога імя вам будзе цікавей складаць анатацыю: а) ад імя чытача; 2) ад імя аўтара, «пераўвасобіўшыся» у іншы лад; в) ад выдавецтва. У чым можа быць адрозненне гэтых 3-х варыянтаў анатацый?
 2. Дайце 3-4 каштоўныя парады складальнікам анатацыі ў форме памятки «Анатацыя як па нотах /“Маўленчая музыка” анатацый/».
 3. Творча працягніце азначэнне анатацыі (па матэрыялах даведніка «Юнага кнігалюб»): «Анатацыя – гэта некалькі сціплых радкоў, часам дробным шрыфтам, але, разам з тым,...»

Асноўныя крытэрыі ацэньвання атрыманых выказванняў (анатацый, памятак, азначэнняў, з магчымым прадстаўленнем на адукацыйным партале) – сэнсавая адпаведнасць, дакладнасць, самастойнасць выканання і выкладу, абгрунтаванасць, асобасная зацікаўленасць, практычная накіраванасць, паслядоўнасць, пісьменнасць, наяўнасць і ступень удаласці выразных элементаў.

КСР № 2. “Прынцыпы і метады навучання матэрыялу рытарычнай накіраванасці” (2 гадз.).

Адкрытае эўрыстычнае заданне «Гартаючы каляндар...»

¹ Інфармацыйна-метадычная частка вучэбнай праграмы грунтуецца на распрацоўках кафедры рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры БДУ,

(Таяновская, И.В. «Путешествие к познанию и творчеству»: знакомство студентов и преподавателей филологического факультета с методами креативного обучения / И.В.Таяновская / Межвузовский портал “Методология, содержание, практика креативного образования”. – Режим доступа: http://didact.bsu.by/item/master_kaf_rit_3.)

На занятках мы паспрабуем ўспомніць, сабраць тыя матэрыялы, якія дапамогуць стварыць нешта зусім непаўторнае. Гэта будзе каляндар, які можа ўключаць прыгожы, наглядны, запамінальны фотааповед пра вашыя ўражанні. У ім прапануецца размясціць не толькі фатаграфіі, але таксама тэкст, які вельмі важны для нас як філолагаў.

Да наступнага занятку кожнаму прапануецца зрабіць каляндар пра Мінск. У сваім календары вы можаце перадаць дарагія моманты, звязаныя з Мінскам, адлюстравач змену часоў, змену настрою, змену падзей. Прыдумайце прыгожыя подпісы для кожнай фатаграфіі, адбіўшы ў іх славесна вашыя ўражанні і пачуцці.

Форма прадстаўлення вынікаў выкананага творчага задання –мультымедычная прэзентацыя, якая ўключае матэрыялы з подпісамі для календара, які адлюстроўвае мясцовасць - горад Мінск (з магчымым адлюстраваннем на адукацыйным партале).

Асноўныя крытэрыі ацэньвання атрыманых прэзентацый – арыгінальнасць, самастойнасць выканання, асобасная адметнасць, пісьменнасць подпісаў, выразнасць здымкаў і тэкставага суправаджэння.

Русскоязычная редакция постановки заданий

- **«Кратко и четко».** Аннотацию называют «визитной карточкой» издания.
 1. Составьте такую «визитную карточку» для издания риторической тематики. Придумайте, от чьего имени вам будет интереснее составлять аннотацию: а) от имени читателя; 2) от имени автора, «перевоплотившись» в иной образ; в) от издательства. В чем может быть отличие этих 3-х вариантов аннотаций?
 2. Дайте 3-4 ценных совета составителям аннотации в форме памятки «Аннотация как по нотам /“Речевая музыка” аннотаций/».
 3. Творчески продолжите определение аннотации (по материалам справочника «Юному книголюбу»): «Аннотация – несколько скромных строк, порою мелким шрифтом, но, вместе с тем,...»
- *Открытое эвристическое задание «Листая календарь...»*

(Таяновская, И.В. «Путешествие к познанию и творчеству»: знакомство студентов и преподавателей филологического факультета с методами креативного обучения / И.В.Таяновская / Межвузовский портал “Методология, содержание, практика креативного образования”. – Режим доступа: http://didact.bsu.by/item/master_kaf_rit_3.)

На занятии мы попробуем вспомнить, собрать те материалы, которые помогут создать что-то совершенно неповторимое. Это будет календарь, который может включать красивый, наглядный, запоминающийся фоторассказ о ваших впечатлениях. В нем предлагается разместить не только фотографии, но также текст, который очень важен для нас как филологов.

К следующему занятию каждому предлагается сделать календарь о Минске. В своем календаре вы можете передать дорогие моменты, связанные с Минском, отразить смену времен, смену настроения, смену событий. Придумайте красивые подписи для каждой фотографии, отразив в них словесно ваши впечатления и чувства.

Форма представления результатов выполняемого творческого задания – мультимедийная презентация, включающая материалы с подписями для календаря, запечатлевающего местность – город Минск.

Апісанне інавацыйных падыходаў і метадаў да выкладання вучэбнай дысцыпліны (эўрыстычны, праектыўны, практыка-арыентаваны)

Навучальны працэс рэалізуецца з дапамогай інавацыйных адукацыйных тэхналогій (эўрыстычнае, праблемнае і праектнае навучанне, гульнявыя тэхналогіі, інтэрактыўныя тэхналогіі, інфармацыйна-камунікатыйныя тэхналогіі і г.д.). Выкарыстоўваюцца новыя формы самастойнай работы студэнтаў (прэзентацыі, узаемарэцэнзаваанне, прагляд відэазаняткаў, праца з электроннымі дапаможнікамі і інш.).

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы навучэнцаў

Для арганізацыі самастойнай работы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне выкарыстоўваюцца сучасныя інфармацыйныя рэсурсы: размяшчэнне на адукацыйным партале комплексу навучальных і вучэбна-метадычных матэрыялаў (вучэбна-праграмныя матэрыялы, навучальныя выданні для тэарэтычнага вывучэння дысцыпліны – курс лекцый, практыкумы па гісторыі і тэорыі рыторыкі ў складзе электроннага ВМК, матэрыялы для арганізацыі кіруемай самастойнай работы і інш.).

Адзнака за адказы на лекцыях (апытанне) і практычных занятках можа ўключаць у сябе паўнату адказу, наяўнасць аргументаў, прыкладаў з практыкі і г.д.

Пры ацэньванні рэферата (даклада) звяртаецца ўвага на: змест і паўнату раскрыцця тэмы, структуру і паслядоўнасць выкладу, крыніцы і іх інтэрпрэтацыю, карэктнасць афармлення і г.д.

Адзнака эсэ (сачынення, артыкула) можа фармавацца на аснове наступных крытэрыяў: арыгінальнасць (навізна) пастаноўкі праблемы і спосабу яе інтэрпрэтацыі / рашэння, самастойнасці і аргументаванасці меркаванняў, пісьменнасці і стылю выкладу і г.д.

Пры ацэнцы партфолію работ студэнта неабходна звяртаць увагу на: абгрунтаванасць і лагічнасць ўключэння работ, сведчанні якасці работ студэнта (водгукі, рэцэнзіі, ацэнкі і г.д.), сістэматычнасць працы з партфолію, наяўнасць самаацэнкі студэнтам уласных работ (рэфлексійныя заўвагі, рэплікі, каментары, праекты змяненняў).

Пры ацэнцы адкрытага (эўрыстычнага) задання неабходна ўлічваць: самабытнасць (арыгінальнасць) створанага адукацыйнага прадукта, даследаванне вывучаемага феномену з розных бакоў, інтэграванне ведаў з розных абласцей, асобасную значнасць дасягнутых вынікаў.

Ацэнка праекту можа ўключаць актуальнасць даследаванай праблемы, карэктнасць метадаў даследавання, якія выкарыстоўваюцца, прыцягненне ведаў з розных галін, арганізацыя працы групы, практыкаарыентаванасць атрыманых вынікаў.

Формай бягучай атэстацыі па дысцыпліне вучэбным планам прадугледжаны залік.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі і метадыка фарміравання выніковай адзнакі. Выкарыстоўваецца рэйтынгавая ацэнка ведаў студэнта, што дае магчымасць прасачыць і ацаніць дынаміку працэсу дасягнення мэт навучання. Рэйтынгавая ацэнка прадугледжвае выкарыстанне прапарцыянальных каэфіцыентаў для бягучага кантролю ведаў і бягучай атэстацыі студэнтаў па дысцыпліне.

Прыкладныя прапарцыянальныя каэфіцыенты, якія вызначаюць долю бягучага кантролю ведаў і бягучай тэстацыі студэнтаў па дысцыпліне:

- адказы на практычных занятках, удзел у дыскусіях — 25 %;
- напісанне эсэ — 25 %;
- падрыхтоўка вуснага паведамлення — 10 %;
- падрыхтоўка рэферата — 25 %;
- тэсціраванне — 15 %.

Рэйтынгавая ацэнка па дысцыпліне разлічваецца на падставе ацэнкі бягучай паспяховасці і ацэнкі за выніковую атэстацыю з улікам іх прапарцыянальных каэфіцыентаў. Ацэнка па бягучай паспяховасці складае 50%, ацэнка па выніковай атэстацыі — 50%.

Прыкладны пералік пытанняў да заліку

1. Значэнне і месца рыторыкі ў сістэме філалагічнай адукацыі.
2. Дыскусійнае абмеркаванне артыкулаў “за” і “супраць” навучання рыторыцы (В. Р. Бялінскі, А. П. Чэхаў і інш.).
3. Антычны перыяд у станаўленні рытарычнай адукацыі.
4. Выкарыстанне прыёмаў старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх выкладчыкаў рыторыкі ў наш час.
5. Усходнеславянскія традыцыі выкладання рыторыкі (XVII–XIX ст.)
6. Выкарыстанне прыёмаў усходнеславянскіх выкладчыкаў рыторыкі XVII–XIX ст. у наш час
7. Агульная сістэма лінгварытарычнай падрыхтоўкі: рытарычная накіраванасць навучання ў школе.
8. Курс рыторыкі на ўзроўні вышэйшай адукацыі.
9. Агульнадыдактычныя прынцыпы ў дачыненні да навучання матэрыялу рытарычнай накіраванасці.
10. Спецыфічныя прынцыпы навучання матэрыялу рытарычнай накіраванасці.
11. Класіфікацыя метадаў навучання матэрыялу рытарычнай накіраванасці.
12. Магчымыя формы пазакласнай і пазааўдыторнай працы рытарычнай накіраванасці.
13. Спецыфіка правядзення асобных формаў пазакласнай і пазааўдыторнай працы рытарычнай накіраванасці.
14. Метады даследавання пытанняў выкладання рыторыкі: метады навукова-тэарэтычнага ўзроўню.
15. Метады даследавання пытанняў выкладання рыторыкі: метады навукова-эмпірычнага ўзроўню.
16. Віды эксперыменту па метадыцы выкладання матэрыялу рытарычнай накіраванасці.

Примерный перечень вопросов к зачету

1. Значение и место риторики в системе филологического образования.
2. Дискуссионное обсуждение статей "за" и "против" обучения риторике (В. Г. Белинский, А.П. Чехов и др.).
3. Античный период в становлении риторического образования.
4. Использование приемов древнегреческих и древнеримских преподавателей риторики в наше время.
5. Восточнославянские традиции преподавания риторики (XVII-XIX вв.)
6. Использование приемов восточнославянских преподавателей риторики XVII-XIX в. в наше время.
7. Общая система лингвориторической подготовки: риторическая направленность обучения в школе.
8. Курс риторики на уровне высшего образования.
9. Общедидактические принципы в отношении обучения материалу риторической направленности.
10. Специфические принципы обучения материалу риторической направленности.
11. Классификация методов обучения материалу риторической направленности.
12. Возможные формы внеклассной и внеаудиторной работы риторической направленности.
13. Специфика проведения отдельных форм внеклассной и внеаудиторной работы риторической направленности.
14. Методы исследования вопросов преподавания риторики: методы научно-теоретического уровня.
15. Методы исследования вопросов преподавания риторики: методы научно-эмпирического уровня.
16. Виды эксперимента по методике преподавания материала риторической направленности.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуетца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы пра змены ў змесце вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Агульнае мовазнаўства	Кафедра тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства	Змен няма	Дадатковае ўзгадненне не патрабуетца. Пратакол № 10 ад 23.05.2018 г.

**ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ ДА ВУЧЭБнай ПРАГРАМЫ ПА
ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБнай ДЫСЦЫПЛІНЕ**

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Прычына

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
_____ (пратакол № _____ ад _____ 201_ г.)

Загадчык кафедры

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта
